

Dos detinguts independentistes denuncien tortures

De nou s'alcen veus del soterrani

Dos dels quatre detinguts en la darrera operació del jutge Carlos Bueren, Gustau Navarro i Agustí Cerdà, tots dos militants de Catalunya Lliure, van ser torturats durant els interrogatoris de la Guàrdia Civil. EL TEMPS n'ha parlat amb ells.

El dia 8 de desembre el jutge de l'Audiència Nacional espanyola Carlos Bueren ordenava la detenció de Jordi Vera, Salvador Soutullo, Gustau Navarro i Agustí Cerdà (Vegeu EL TEMPS núm. 444). Quatre dies més tard, eren deixats en llibertat. Jordi Vera, acusat de ser dirigent de Terra Lliure fins al 1991 i d'haver subministrat explosius, es va acollir a mesures de reinserció i va haver de pagar una fiança de 2 milions. La mateixa quantitat que va pagar Soutullo, acusat de pertànyer a Terra Lliure, de participar en diversos atemptats, i que també es va acollir a mesures de reinserció. En ambdós casos, els militants d'ERC van dir que havien rebut un tracte "exquisit" de la Guàrdia Civil. No van dir el mateix els altres dos detinguts, militants de Catalunya Lliure. Navarro, acusat de pertinença i de participar en tres atemptats, també va pagar una fermança de dos milions, després d'acollir-se a mesures de reinserció. Cerdà va ser posat en llibertat sense càrrecs. Tots dos van afirmar que havien estat objecte de tortures als soterranis de la direcció general de la Guàrdia Civil de Madrid.

Gustau Navarro arribava a l'aeroport del Prat de Barcelona el dissabte, dia 12, poc abans de les nou del vespre. Sota la camisa, a l'altura de l'estómac, tenia un gran hematoma. Era el record de quatre nits al soterrani. Un record que, com ell explica, havia començat el dimarts abans. "Després d'estar moltes hores dret de cara a la paret al quarter de Barcelona, em van dir que em traslladaven

a Madrid". El van posar dins un cotxe camuflat, amb tres agents de la benemèrita. Carretera, i cap a la Puerta del Sol. "Lavors va començar la història del *zulo* i d'una metralladora que diuen que jo tenia. Fins feien broma, em deixaven triar la marca: *¿Qual prefieres, una Uzi, una Star?*". Li diuen que és millor que parli al cotxe: "quan et deixem a Madrid no sa-

bem què passarà...". Després d'una breu parada en un quarter de Madrid, el traslladen cap a la direcció general de la Guàrdia Civil. "Un cop dins l'edifici em fan anar amunt i avall molta estona, fins que arribem a una habitació. M'obliguen a fer flexions mentre em donen puntades de peu, i cops al cap. Insisteixen en el *zulo* i la malleïda metralladora". Ha estat la primera

ronda. "A continuació em porten a una altra habitació i em col·loquen una bossa de plàstic al cap. Ara, volen que els digui que Josep Guia i Agustí Cerdà són membres de la direcció de Terra Lliure. Com que ho nego, tanquen la bossa repetidament, fins a ofegar-me, i van donant-me cops a l'estómac, que són els que m'han causat l'hematoma". A Gustau Navarro, també li expliquen una altra història. Tenen la seva germana detinguda, perquè li han trobat una papereta de cocaïna. Si parla, la deixarien anar. Naturalment, és fals. Però a aquestes alçades, ja ha perdut la noció del temps. "Amb la bossa al cap, et sens morir diverses vegades, passes la barreira, en un cantó la mort i en l'altre la vida. Una de les bosses, la vaig trencar amb les dents". Després de l'interrogatori el porten a una cel·la sense llum. Li fa mal tot. Tornen dos agents i el porten davant el forense. Aquest veu els hematomes, ho posa al comunicat i fins en fa un dibuix. A partir d'aquell moment tot canvia. "En el segon interrogatori les hòsties estan pensades científicament, perquè no deixin marques. Em fan fer flexions, em tornen a posar la bossa, però

Gustau Navarro, amb les marques de l'interrogatori de la guàrdia civil.

CARME PUÉRTOLAS

menys salvatge que en la primera ocasió. També em van pegar amb una cosa que devia ser com un tub de goma, que no deixa marques". Ara les preguntes ja es refereixen a possibles accions en què Navarro hauria pogut participar. "Per ensorrar-te psicològicament, et fan escoltar espurnes elèctriques, i et pregunten: '¿Sabes que es esto?', o fent broma, diuen: 'Hostia, este enchufe no funciona, vamos a otra habitación'. I et canviaven, però no van arribar mai a aplicar-me corrents elèctrics". Així va ser fins que Gustau Navarro va comparèixer davant el jutge Bueren, moment en què va denunciar les tortures. El magistrat va sol·licitar l'informe del forense i va corroborar la versió del detingut.

La història d'Agustí Cerdà és semblant a l'anterior. El seu viatge comença a Canals (la Costera). "Uns companys m'avisaren que la Guàrdia Civil havia entrat a casa meua a València. Em va passar pel cap de fugir, però vaig arribar a la conclusió que no pagava la pena, sobretot perquè no havia fet res". Quan la Benemèrita arribà a casa dels pares, Agustí Cerdà va ser detingut i li aplicaren la llei anti-terrorista. El mateix dimarts 8 ja era en camí de Madrid. "Durant el viatge, els guàrdies civils tractaren de fer-se col·legues. Xerrant, xerrant, vaig descobrir que havien seguit l'aplec del Puig del darrer diumenge d'octubre". Un cop arribat a la direcció general, va començar a ser interrogat. "M'embenaren els ulls amb un jersei que jo portava i em colpejaren amb una mena de tub embolicat amb paper de diari. No em preguntaven res de concret. '¿A veure si saps per què ets ací?'. Ja ha perdut la noció del temps. Descans breu a la cel·la i segon interrogatori. "Aquest cop em pegaven rítmicament al cap i al bescoll. Em vaig adonar que si em menejava podien fallar i donar un cop mortal". Després, visita al forense. "Li vaig comentar que em pegaven i que les manilles em deixaven marques als canells. Quan va començar la tercera sessió, em van protegir amb cura els canells amb el jersei, de manera que les manilles no em tocaren la carn. Des d'aquell moment ja no vaig tornar a confiar en el forense". El ter-

cer interrogatori va ser l'últim, però també el més fort. "Em col·locaren una bossa que m'asfixiava i que soltaven quan ja ho veia tot negre. A més, m'obligaren a fer flexions de cames, sempre emmanillat". Totes les preguntes es referien a Catalunya Lliure. "Tot es va aturar quan un individu em va oferir la possibilitat de reinserir-me. Li vaig dir que només podia reinserir-me d'independentista i que no ho pensava fer. Des d'aquell moment ja no em tocaren". Quan Agustí Cerdà passà a declarar davant el jutge, va negar tota acusació i va denunciar tortures. Fou deixat en llibertat sense càrrecs.

Ara fa una reflexió final: "m'havien dit que jo estava allí perquè Albert Sans havia dit que jo havia dit que es fera un atemptat. Totalment ridícul. Vaig pensar que per les mateixes raons, algú diu que tu has dit, qualsevol persona pot acabar allí."

**Pere Martí
Jordi Sebastia**

Agustí Cerdà: "Per les mateixes raons, qualsevol persona pot acabar allí."

El pacte amb l'Audiència Nacional i l'opinió de Pere Bascompte

L'endemà de les últimes detencions Colom va llançar una proposta per fer "cau i net" amb els sumaris de Terra Lliure i va sol·licitar una entrevista amb el fiscal en cap de l'Audiència Nacional, José Leopoldo Aranda. Aquest va acceptar, i Colom, acompanyat dels advocats d'ERC, Enric Mainés i Manuel Mir, es va reunir el dijous, dia 17, amb Aranda i els dos fiscals que duen el sumari de l'operació Garzón, del juliol passat, i de l'operació Bueren.

Segons fonts republicanes, la reunió va ser positiva. Aranda va comunicar a Colom que els ex-militants de Terra Lliure amb qüestions pendents hauran de presentar-se per prosseguir les diligències judicials en cada cas. Per la seva part, la fiscalia actuarà amb els considerands contemplats per la legislació vigent (prescripció, reinserció, indult). Un dels presents a la reunió, ho definia així: "Hi ha voluntat de tancar la qüestió, però serà a càmera lenta i cas per cas". Les mateixes fonts han assegurat que el fiscal en cap es va comprometre a mantenir informats els lletrats d'ERC sobre els continguts dels sumaris. ERC creu que amb aquesta reunió s'ha obert un "pont de diàleg" que servirà per a resoldre jurídicament la qüestió i no es descarten mesures polítiques, com demanar un indult general al govern espanyol.

D'altra banda, gairebé pral·lelament, l'ex-dirigent de Terra Lliure Pere Bascompte, actualment refugiat a la Catalunya Nord, es manifestava contrari a qualsevol tipus de mesura que no sigui l'indult incondicional o l'amnistia. Bascompte considera que la reinserció és inacceptable: "des del punt de vista personal, perquè és una humiliació: em trairia a mi mateix; i des del punt de vista polític, perquè significa una submissió de l'independentisme davant l'estat espanyol".

P. M.
(Amb informacions de **Pere Codonyan**)

RAFA GIL